

Факт одночасного посилення в умовах глобалізації прямо протилежних соціально-культурних тенденцій, можливо, є наслідком саме зростаючої свободи індивідуального вибору, що веде до зростаючої неупорядкованості, варіативності, індетермінованості, непередбачуваності ціннісних, мотиваційних, поведінкових переваг індивідів і груп. Продуктом життєдіяльності соціальних груп і спільнот, людства загалом, який існує у вигляді суспільних ідеалів і заломлюється через призму індивідуальної життєдіяльності, є система цінностей особистості. Тому обов'язковою умовою переходу до нового суспільства є переосмислення цінностей суспільного ідеалу Модерну з урахуванням локальних культур-історичних умов та одночасно – глобалізаційних тенденцій.

Література

1. Государство как произведение искусства: 150-летие концепции/ Ин-т философии РАН; Московско-Петербургский философский клуб; Отв. ред. А.А. Гусейнов. – М.: Летний сад, 2011. – 288 с.
2. Богатырев В.В. Глобализация права / Автореф. дис. док. юрид. наук. Владимир, 2012. – 31с.
3. Козловски. П, Культура постмодерну М.: Республика, 1997. – 240 с.
4. Моисеев Н.Н. Судьба цивилизации. Путь разума. М. Изд-во МНЭПУ, 1998. – 228 с.
5. Соловьев Э.Ю. И.Кант: Взаимодополнительность морали и права. – М.: Наука, 1992. – 216 с.

Куцик К.М.

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»*

СОЦІАЛЬНО-АНТРОПОЛОГІЧНІ ГОРИЗОНТИ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Розвиток цивілізації, всіх різновидів її прогресу передбачає дослідження антропологічних, вітальних його основ, де має бути закладена та присутня гуманістично-антропологічна вивіреність результатів техногенної чи когнітивної діяльності.

Такий підхід підтверджується розвитком сучасної філософської думки. Насамперед, звертає увагу в цьому відношенні позиція

Ф. Фукуяма, який у межах своєї філософської концепції виходить на антропологічний аналіз розвитку сучасних форм взаємодії науки, техніки та сучасних технологій [1]. Американський філософ виходить зі своєї концепції кінця історії, вважає, що вона надалі буде здійснюватись виключно завдячуючи успіхам наук та розвитку техніки, які створюють нові типи соціумів та нашого історичного майбутнього. Цю тезу Ф. Фукуяма доводить посиланнями на біотехнології, які дозволяють творити нові функції та якості людини і форми їхньої присутності у світі.

Індустрія сучасних високих технологій надає можливість непередбачено модифікувати фундаментальні першооснови буття природи та людини, перетворюваних у своїй універсальності усе більш витонченими hi-tech, hi-hume технологіями. «Наблизитись до Всесвіту, а потім розсудливо вирішити його долю за допомогою привнесеного нашого людського розуму в його небіологічну форму – ось наше призначення. ...Ми – цивілізація людських машин, і ми створюємо всі ці пристрої для того, щоб зробити себе розумнішими» – так стверджує Рей Курцвейл у праці «Як створити розум: секрет людського мислення розкритий», що вийшла в листопаді 2012р., вчений-футуролог, «невтомний геній», «неперевершена мисляча машина» за оцінками Forbes, «найкращий провісник майбутнього для штучного інтелекту» за словами Білла Гейтса. Його теорії створені на ідеї «технологічної сингулярності» – періоді, коли люди і машини синхронізуються у точці необмеженого розвитку. І надрозумні машини будуть спроможні творити альтернативно-паралельне життя в якому відбудеться радикальна зміна людини [2]. У такому технізованому майбутньому по-іншому постануть питання моралі та системи цінностей, виникатимуть проблеми, що суттєво впливатимуть на світобачення та світогляд суспільства і людини.

Який тип суспільства, людини та історії ми одержуємо внаслідок розгортання та здійснення науково-технічного прогресу та чи здатна така історія згортатись у людську особистість, як мріяли Й.Гете та М.Бердяєв, чи вона альтернативна розвитку особистості?

Можна стверджувати, що віра мислителів доби Модерну в безмежні можливості НТП, переконаність у тому, що саме техніко-технологічний розвиток є найбільшою гуманістичною цінністю, потребує нового переосмислення та нових оцінок в умовах інтелектуально-світоглядних новацій третього тисячоліття, оскільки надто багатоплановим виявився вплив на людину та планетарний соціум загалом інноваційних науково-технологічних революцій.

Тому необхідна інша методологія сучасної науки, яка б ставила антропологічні та етичні проблеми найважливішим виміром в оцінках науково-технічного прогресу та була новим поглядом на розвиток науково-технічного аспекту сучасної цивілізації.

Зміни, що відбуваються в соціально-культурному, інформаційному, науково-технічному просторі сьогодення, мають карколомно-непередбачуваний вияв та спрямування. Фіксується невпинне збільшення неймовірно розгублених, дезорієнтованих, невизначених людей, що в ситуації зміни усієї системи цінностей почуваються дискомфортно, невпевнено. Безпричинні, здавалось би, страхи, вчинки, що ніякою логікою не пояснюються, невмотивовані акти насилля тощо. Що це за хворобливі прояви і чим вони можуть бути пояснені?

Відповіді на ці та інші питання спробував віднайти понад сорок років тому американський соціолог, футуролог Елвін Тоффлер у праці, що і сьогодні є бестселером, – «Шок майбутнього». Він ввів поняття «футурошок», що означає «надто багато змін у надто короткий період часу» [3].

Досліджуючи витоки, чинники футурошоку, Тоффлер вбачав їх у нечувано приголомшливих темпах розвитку постіндустріальної цивілізації, тобто її техногенної складової. Саме темпи її розвитку призводять до глобальних змін у людині, звідси всі її страхи й тривоги. Але соціолог не врахував перетворень усієї сфери соціально-культурного буття людини. Адже сучасна людина не просто входить у все пришвидшений плинний потік дійсності, але й одночасно потрапляє у різні світи, одночасна орієнтація в яких стає неможливою. Якщо мандрівник знає, що він обов'язково повернеться до своєї домівки, країни, культури, то повернення, скажімо, в радянську дійсність, чи звичний лад життя з його стабільністю, прогнозованістю в цьому потоці втрачається назавжди. Це як катапультиватися з минулого в невідому сучасність з її ритмами та пришвидшеними темпами...

Геніальний вчений-новатор В.І. Вернадський прозорливо-прогностично стверджував, що «це нова стадія в історії планети, котра не дозволяє користуватися без порівняння, без виправлень, історичним її минулим. Адже ця стадія створює, по суті, нове в історії Землі, а не лише в історії людства» [4, 16]. Він розвивав вчення про ноосферу як привнесення енергії людської культури, культури розуму в біосферу, внаслідок чого природа вступає в коеволюцію з розумом людини. Але чи здогадувався вчений про такі пришвидшені темпи цієї коеволюції і про те,

що переваги інформаційної взаємодії з буттям спроможні привести людство до жахливих соціально-психологічних потрясінь із невідомими наслідками?

Передбачення кризи людської цивілізації як «антропологічної катастрофи» у III тисячолітті відмічається та досліджується багатьма сучасними мислителями. С.Б.Кримський писав, що «людина потрапила в пастку власної могутності. Науково-технічний прогрес трансформувався екологічною кризою, наслідки якої важко прогнозувати. Могутній розвиток науки породив загрозу термоядерного Армагеддону, антична любов до істини була скомпрометована цинізмом знання, що позбулось моральних горизонтів. І головне – буття як вищий дар долі перетворили на інструментальний засіб технічної стратегії людства, на предмет виробничої перебудови. Втрачається шанобливість до існуючого, повага до нього та відповідальність за буття... Ця антропологічна криза і набуває в сучасній свідомості виразу в концепції «кінця історії» [5, 76].

Література

1. Фукуяма Ф. Наше постчеловеческое будущее. – М.: АСТ МОСКВА, 2008. – 349 с.
2. Светит ли нам вечная жизнь? www.domik.net
3. Тоффлер Э. Шок будущего. – М.: АСТ: АСТ МОСКВА, 2008.-557с.
4. Вернадский В.И. Биосфера и ноосфера.– М.: Айрис-пресс, 2009. – 576 с.
5. Кримський С. Ранкові роздуми. – К.: Майстерня Білецьких, 2009. –120 с.

Макарчук Ю.Ф.

*Национальный технический университет Украины
«Киевский политехнический институт»*

ПОИСК ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО В ЧЕЛОВЕКЕ

Это именно тот вопрос, который интересует не только философов и всю философию в целом, но и все человечество. Это, пожалуй, статус первичного и основного вопроса. Именно человек – это основа всего, составляющее всего, что происходит на земле. Это проблема